

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL: 20 SAYI: 117 HAZİRAN-TEMMUZ 2023 ISSN 1304-7604

HECEÖYKÜ

HAZİRAN
TEMMUZ

117

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 20 SAYI: 117

Haziran-Temmuz 2023

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Kurulu:

Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel,

Emin Gürdamur, İsmail Sert,

Mehmet Kahraman, Safiye Gölbaşı

Yönetim Yeri: Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara

İletişim Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14

 www.hece.com.tr

 heceoyku@hece.com.tr

    [heceyayinlari](#)

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: www.emsalmatbaa.com.tr

2023 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 295 TL.

Kurumlar İçin: 895 TL.

Hece ve Heceöykü Dergisi İçin:

1.170 TL.

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın

kurulunun onaylaması durumunda

takip eden üç sayıda yayımlanır. Gelen

yazılar yayımlansa da yayımlanmasa

da geri verilmez. İlkelerimize uymayan

ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.05.2023

İÇİNDEKİLER

4 ÖN YAZI

Emin Gürdamur, Güzel Bir Aldanış İçin, 4

6 FOTOĞRAF ÖYKÜ

Ruveyda Nur Uçar, 6

7 ÖYKÜ

Hâle Sert, Sögüdün Karnı, 7 / Tuba Dere, Sisli Bir Orman Yürüyüşü, 11 /
Emrah Kanlıkama, Adam Asmaca, 14 / Ayşe Ünüvar, Şakayık Küskünlüğü, 20 /
Hüseyin Hakan, Dünün Aynısı, 24 / Fatma Ünsal, Dönüş, 28 /
Ayşe Bağcıvan, Güldeste, 34 / Buket Uçar, Sobe, 38 / Yasamin Gholamrahmani, Yaşlı
Eşyalar ve Huzurevi, 42 / Eyüp Tekin, Zincirlerimden Başka..., 45

49 KALDIĞI YERDEN

Müzeyyen Çelik, Nagihan Şahin, Süleyman Arif Yıldız, Rüyalara, Hatıralara ve Ruhlara, 49

57 SÖYLEŞİ

Rasim Özdenören Söyleşisi..., Konuşan: Ruveyda Durmaz Kılıç, 57

64 BENİM ÖYKÜM

Mustafa Başpınar, Çılgık Ses Oldu, 64

68 DOSYA: ÖYKÜNÜN MERKEZİNDE BİR ÖMÜR: NECATİ MERT

Safiye Gölbaşı, Sunuş, 68 / Erdem Dönmez, Necati Mert'in Elli Yılı Aşan Yazarlık
Serüveni, 71 / Sema Bayar, Kendine Ait Bir Ada: Necati Mert Öykücülüğü, 77 /
Ercan Yılmaz, Gönülden Taşra Yâr Olduğun Necati Mert, 85 /
Serhat Demirel, Necati Mert'in Zamana Direnen Öyküleri: *Zamansız*, 90 / Bünyamin
Demirci, Necati Mert: "Öykünün Etrafında" Bir Hayat, 94 /
Şükriye Şen, İnsan ve Şehir, 97

100 SÖYLEŞİ

Necati Mert'le Öykü ve Hayat Üzerine, Konuşan: Safiye Gölbaşı, 101

108 ÖYKÜCÜNÜN SÖZLÜĞÜ

Soner Oğuz, 108

110 ÖYKÜ ÜZERİNE

Rüveyda Durmaz Kılıç, İnsana Yakınlığın Öykücüsü: Füzulan, 110

114 YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Aycı, Ne Çok Ağaç Deviriyor İçimdeki Rüzgârların, 114

116 ÜÇ ANAHTAR

Ethem Baran, 116

118 BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ : ÇAĞDAŞ AZERBAYCAN ÖYKÜSÜ

Hediye Şefaket, Eller, 118

123 İLK KİTAP SÖYLEŞİSİ

Zeynep Sayman, “Öykülerim; Hatırlamaya Başladığımız Nokta ile Unutmaya Başladığımız Nokta Arasında”, 123

125 HECEÖYKÜ'DE İLKLER

Arif Semih Sulubulut, Kılakar'ı Dinlemek, 125 / Anıl Bayram, İblis Sözü, 132 / Esra Adalı, Kelime Tüccarı, 135 / Nihal Uyar, Radyonun Öğüdü, 138 / Elif Canıbek Kesikoğlu, Süt Yanığı, 141

144 KİTAPLIK

Türkan Bayrakçı, Öykülerden Bir Yapboz: *Vakitsiz Ölüler Yurdu*, 144 / Mehtap Gül, *Yol Diyelim Ona*, 147 / Gülhan Tuba Çelik, Nefessiz Barakan *Nefeshane*, 149 / Nesrin Çoruh, *Çizgide Bir Kukla* Üzerine Okuma Notları, 151 / Dürdane İsmail Çınar, Yaşamı, Karanlık Bir Sanat Tarihçisi Ölümünden Öğrenmek: *Seza Hanım ve Kedileri*, 153 / Sümeyye Özgen, Gelecekle Yüzleşme: *Herkese Biraz Bahar Gerek*, 155 / Fatma Efkeri Aydar, Hayata Ayna Tutan Öyküler: *Onuncu Ay*, 158

GÜZEL BİR ALDANIŞ İÇİN

Soruyu yekten soralım: Edebiyat gerçeklerden kaçış mıdır?

Öyle ya, yazar hayatla arasına kelimeleri alır ve varlıkla ilişkisini imgelere hasreder. Peter Bichsel, Goethe Üniversitesinin organize ettiği Frankfurt Dersleri'nde, “Ben kendi kendimin kurbanıyım, kendimi yazarak kandırdım ve esir ettim. Tıpkı bir okurun kendisini okuyarak kandıracağı gibi.” demişti. Bu kıskırtıcı tespit kurmaca bir metnin, okur ile yazar arasında “gerçeği askıya alan” bir uzlaşıya yaslandığını da hatırlatır bize.

Bu uzlaşı gerçeklikle bir başka açıdan ilişki kurmak, onu gündelik hayatın, genel geçer kabullerin, popülizmin baskısından korumak için müracaat edilen bir sığınak, bir kuluçkadır aynı zamanda. Edebiyatçılar, hayata dokunmaktan korktukları için değil, onun dokunulması imkânsız özüne nüfuz etmek amacıyla kelimelere, imgelere ve kurguya başvururlar. Bu, yaşamdakine benzemeyen bir titizlenmeyi gerekli kılar ve hâliyle hayattan beslenen ama aslında hayat olmayan bir evrenin ortaya çıkmasına sebep olur. O kahramanlar gerçek değildirler ama kimse onların yaşamadığını da iddia edemez.

Mustafa Kutlu'nun *Tabir Sami Bey'in Özel Hayatı* kitabı ile Carlos Maria Dominguez'in dünyaca ünlü *Kâğıt Ev'i*, kitap tutkuları yüzünden dramatik bir sona sürüklenen iki insanın öyküsünü anlatır. Kitaplar bu iki insanın hayatla irtibatını kesmiştir. Kutlu'nun deyişiyle, “Kitap aşkı başka sevda kaldırmaz.” Gerçekten öyle. Kitaplar bencil ve saplantılıdır. Kendilerinin gelip geçici bir heves olarak kullanılmalarına razı gelmezler. En hercaisi bile arka cebinde okurun parmağına ansızın geçirmek üzere bir yüzük taşır. Peki, kitaplar bu medeni cesareti nereden alırlar? Şuradan: İnsan için bir kez okunan bir kitaba okunmamış gibi davranmak neredeyse imkânsızdır. Bu yüzden Dominguez, “Çoğunlukla bir kitaptan kurtulmak ona sahip olmaktan daha zordur.” der. Kurmaca kahramanları, gerçek kişilerden farksız şekilde okurun muhayyilesinde bir iz olarak var olmaya,

yaşamaya devam ederler. Jean-Paul Sartre da yazmanın her şeye bir ad vererek ona sahip olmak gibi bir illüzyon içerdiğini, “bu temel yanılısama olmasaydı” hiçbir zaman yazamayacağını söylemişti. Bu açıdan edebiyatçı gönüllü bir yanılısamanın, aldanişın hizmetkârıdır.

Heceöykü olarak bu sayımızda yine birbirinden güzel aldanişlarla karşınızdayız.

“İlk Öyküler” bölümünde yer almak için her ay mailimize gelen öyküleri heyecanla, titizlikle, merakla okumaya, değerlendirmeye gayret ediyoruz; kısacası kendini yazarak kandıranların bizi de kandırabilmesini arzuluyoruz. Çünkü öykü şeklinde kapımızı çalan hiçbir parıltının zayı olmasına müsamahamız yok. Öte yandan genç öykücülerin veya öyküye yeni başlayanların kurmaca mimarlığı konusunda örneklere ihtiyacı olduğunu biliyoruz. Bu hassasiyetle bir tür atölye olarak düşündüğümüz ve kurgunun farklı muhayyilelerde gezdirilmesi tecrübesine dayanan “Kaldığı Yerden” bölümünde yazarlarımızın yaratıcı yolculuğu, hem onları hem bizi şaşırtmayı sürdürüyor. “Öykücünün Sözlüğü” köşemizde ise her bir taşıyı yazarların öznel yorumlarından dizdiğimiz lügat inşamız yükselmeye devam ediyor; sonucun güzel olacağı, hayır, çok çok güzel olacağı kanaatindeyiz. “Benim Öyküm”, “Üç Anahtar” ve “İlk Kitap Söyleşisi” bölümlerinde ise öykücüler kendi yolculukları hakkında -hadi bu seferlik buna da aldanişları hakkında diyelim- konuşmayı sürdürüyor; bu değerli ipuçları, yazarların öykü poetikalarını anlamamızı kolaylaştırıyor.

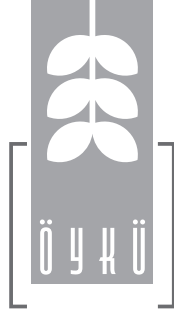
Dosyaların, dergilerin mektep hüviyetini pekiştirdiği hepimizin malumu. *Heceöykü* olarak bu sayımızda “Öykünün Merkezinde Bir Ömür: Necati Mert” başlıklı bir dosyayla huzurlarınızdayız. Ayrıca, Türk öykücülüğünün emektar ismi Necati Mert’le yaptığımız söyleşi, dosyaya hem derinlik hem güncellik kazandırıyor.

Son olarak, sizler için olduğu kadar bizim için de sürpriz değeri taşıyan bir söyleşiye yer verdik. Geçen yıl temmuz ayında kaybettiğimiz genel yayın yönetmenimiz, usta öykücü Rasim Özdenören’in hiçbir yerde yayımlanmamış söyleşisini *Heceöykü* okurlarıyla buluşturuyoruz. Bu vesileyle Usta’ya Allah’tan rahmet diliyor; onun geride bıraktığı edebî birikimi, estetik ve fikrî kılavuzluğu saygı ve özlemle anıyoruz.

Emin Gürdamur

FOTOĞRAF ÖYKÜ Ruveyda Nur Uçar

HÂLE SERT

Söğüdün Karnı

Ulu söğüdün karnı kanyor. Dikilmemiş sezaryen kesigi suluyor köklerini. Upuzun ağacın alt bedeninde içi boşalmış bir oyuk. Yüzlerce hikâyenin gizlendiği, zamanı gelince içinden çıkarak özgürleştiği. Ağaç göğe yakın dallarıyla, parmak parmak yapraklarıyla eğilip kendine sarılmak istiyor ama nafîle. Köpekler şaşkın havlıyor, kediler pısmış. Güvercinler çekingen dolanıyor, kargalar yandaki çamlara tünemiş, kabarmış iştahlarıyla izliyorlar. Ormanda duyulan çığlıklar kesilmiş. Ateş böcekleri bu sefer tehlikeye değil sevince yanıp sönmedeler.

Yıllar önce, söğüt boy atmamış ama yine de bedeni olgunlaşmışken hamile kalmış. Henüz tazecik bir başka söğüdü doğurduğundan, şaşırmış hızlıca karnının yeniden şişmesine. Öz suyum nasıl yetsin iki fidanı beslemeye diye düşünmüş. Dallarında hoplatıp durduğu, serçelerle cıvıldaşan bebeğiyle büyümenin ve büyütmenin tadına varıyormuş. O zamanlar üst dalları bedenine yakın, rahatça eğilmiş. Bedenini sarmış, okşamış, çaresizliğini.

O sene kış, kıyıcı ayaz, yeni yeni çatlayan kabuğunu kırbaçlamış söğüdün. Çatlakları bire on vermiş, kayalık araziye dönmüş bedeni. Kayalıkların altına gizlenmiş ateş böcekleri yeni bebeğin kalp atışını duymuşlar. Güm güm atıkça gizlendikleri zemin sarsılıyormuş. Ürkmüşler ama bir o kadar da merakla daha da yaslanmışlar iç kabuğa, içeride büyüyene kulak kabartmışlar. Kış, beyaz örtüsünü yere döşerken bir yandan güvez şerit eril ellerde şakırdatılan keskin kılıçlar gibi ağaçların arasında dolanıyormuş.

Ormanın kuytusunda ara ara çığlıklar duyulmuş. Huş ağacının beyaz gövdesi ip ip soyulmuş bir gecede. Gözünün önünde, kement gibi dolanmış, boğmuş, aksu gibi uzamış kızını. Nefessiz bedeni buz kesilmiş bir dere gibi dev-

rildiğinde, ormanın yüreği inlemiş. Beyaz gövdesiyle ışıldayan ağacın gövdesi kararır kalmış. O günden beri kara huş demişler ona. Ağaçların çentikleri arasında yuvalanan binlerce ateş böceği yanıp yanıp sönmüş, ormanın kalbinin gece ağrısı.

Şeridin ucu ilkin tatlı, okşayan bir kıvrılmayla söğüde doğru uzanmış tam ağaç karnındaki ısınmış ve inanmışken. Zor da olsa, büyütürüm seni demiş, madem bana emanet edildin. Söğüdün gebeliği toprağın altında, köklerin arasında hızla duyulmuş. Kara huş ağacının koca gözleri yaşarmış. İğde diken diken olmuş. Çam, kabuğundan sızan ağdalı sakızını iyice acıtmış. Ateş böcekleri sayılarını arttırmış. Söğüt anlamamış ilkin. Kendini alıştırıldığı bu habere ağaçların bunca üzülmüne anlam verememiş. Bir de tepesinde beliren kırmızılığa.

Söğüt kabarmaya devam ediyormuş. Genişleyen bedeni çatladıkça çatlıyor, kabuğundan hoş rayihalar salınıyormuş. Ağacın bedeni balık sırtı saç örgüsünü andırıyormuş. Bazı anlarda çözülmüş ama yeniden örülmüş. Toprağı öyle tutuyormuş, öyle güçlüymiş ki sanki ayakları gerçekten cennete varıyormuş. Cehen-nemse karnındaymış.

İlk bebeği, taze fidanı erkekmiş. Söğüt de orman da güzel karşılaşmış, onu bağrularına basmışlar. Bahar yağmurları şarkılar söyleye söyleye can suyunu vermiş. Güneş gücünü çekinmeden zerk etmiş damarlarına. Ormanın gürbüz oğlanı ağaçların dalları arasındaki sevgi koridorunda koşa koşa büyümüş. Söğüdün ikinci bebeğinin erkek olmadığını ulu ağaçlar söğütten önce bilmişler. Haber fısıltı hâlinde kökler ve dallar arasında dolaşırken güvez şerit de bir kamçı gibi ormanın üzerinde kıvrılıp bükülmeye başlamış.

Söğüdün karnı büyüdükçe büyüyormuş, sıcacık, güçlü, kıpır kıpır bebeğin heyecanı sarmış. Acaba yeni fidan nasıl neşideler söyleyecek, ormanı nasıl şenlendirecekti? Ormanın şarkısı dişil ruhlardan doğardı. Ya da dişil ruh baştan aşağı müzikti. Söğüdün köklerine ulu çınardan bir mektup düşmüş o sıra. Şöyle diyormuş görmüş geçirmiş ağaç: “Sevgili narin söğüt, sevgili yavrum. Seni nasıl severim bilirsin. Senin doğuşun, dallarının bedeninden salkım salkım uzayışı, olgunlaşman, ilk kez anne oluşun satır satır yazılı zihnimde. Sen kendinden neşet eden sevgi dolu nağmelerinle yaşarsın. Bilirim ezginden ördüğün hâlen korur seni. Fakat son yıllarda öyle acı hadiseler yaşıyoruz ki bir görsen, duysan inanamazsın. Nahif kalkanın bu kötülüklerden koruyamaz seni ve bebeğini. Ne mi oluyor dersin? Dilim varmıyor anlatmaya, bin yıllık yüreğim kaldırmıyor. Kırmızı renkli bir şerit dolanmaya başladı ormanımızın üzerinde. İkin iyilik, güzellik getirecek sandık. İnsanlardan uğurlu, kutlu haber getirmiştir bize. Oysa öyle değilmiş, musallat oldu başımıza. Kızlarımızın bedenlerine dolanıyor sar-

maşıklar gibi, önce sevgiyle sarılıyor, okşuyor, sonra sıkıyor, öz suyunu emiyor, boğuyor. Gel beni dinle, doğurma kızını.”

Okudukları karşısında söğüdün boynu bükülmüş, kabuğundaki örgünün ritmi bozulmuş. Dağılmış bir hâlde suskun eğilmişken suya, çam, dallarıyla uzanmış dallarına, ona kendi hikayesini anlatmış: “İki kızım vardı benim. Dünya güzeli, iki ladin. İğne yaprakları ok ok, yağmurlarla kokulanan ve kokuya boğan ormanı. Baharda çıtırdaya çıtırdaya büyüyen iki güzel. Kar yağdığında, üzerlerindeki karı kim daha iyi silkeleyecek yarışı yaparlardı. Hatta bir keresinde daha genç olanı dallarından beyaz güvercinler uçurur gibi elemişti beyazlığı. Bir gece sadece baykuşların, yarasaların gözlerinin açık olduğu bir vakitte çığıllıklarıyla uyandım. Orman alevler içindeymiş gibi yanıp sönyordu. Gözlerimi açtığımda birbirinin üzerine devrilmiş, nefessiz kalmış bedenlerini gördüm. Bir yılan gibi kıvrılıp uzaklaşan güvez şeridi bir de.”

Sөгüt, peki demiş, “Neden? Neden kız çocuklarımızın nefesini emiyor kırmızı şerit?”. “Bilmiyorum, şeridin ucunun nereden geldiğini bulmak gerek.” diye cevaplamış çam, “Ama biz çam ağaçları, başlarımızdaki ak örtüleri bedenlerimizde de sardık. Ayaklarımızın altına serili beyaz halının üzerinde çamdan kadınlar, dağları bekleriz. Ezdirmeyiz ormanı, orman biziz.” diyerek silmiş gözyaşlarını.

Sөгüt, duyduklarını tartmış. Karnında kıpraşanı ve sonrasını. Düşünmüş. Çok uzun düşünmüş. Düşünmekten bebeğini doğurmaya mecali kalmamış. Sarı sapsarı, sanki sıçrarken ölmüş hamsilerden bir denize dönmüş. Ölü hamsi denizi eteğinin uçları. Yaprakları söğüdün upuzun göğe yakın dallarından teker teker intihar etmişler.

Karnında ölmüş kızının ölümüne ağıt.

Yedi aylık öldüğü sanılan bebek, yıllar yılı kalmış bir tümsek gibi söğüdün karnında. Tam örgünün bozulduğu o şişkin noktada. Haşmetli ağacın gövdesindeki kabarıklık insanların da ilgisini çekmiş. Kırmızı boyayla, büyük harflerle A.Ş.K yazılmış örgünün bozulduğu tümseğin üzerine. Boyanın, ağacın kertiklerinin içine bulandığı yerlerde, kabuk böcekleri yaşayamaz olmuş. Sөгüde ait olmayan bu dokuyu yabancılayan canlılar, harflerin çevresini görünmez bir çitle çevirmişler. O alanı kendileri için sakıncalı ilan etmişler. Mantar bitmez, larva üremez, ateş böcekleri çentiklerin arasına sığınmaz olmuş. Boya kabuğun katmanlarının içine yüzlerce hikâyenin içine işlediği gibi işlemiş. Harfler aceleyle yazılmış, bir geceden kaçırılmış, yamuk, biçimsiz.

A'nın iki ucundan akan boya sanki bir şeye yetişmeye yetişirken donmuş kalmış.

Ş'nin çengelinden sonra K'ya,
K'nın ucundan da sarkarak güvez şeride ulanmış.

Söğüdün karnındaki, içinde şişen öfkesini lavlar gibi püskürtmeye, gökyüzünü kaplayan kızılığın delip geçmeye karar vermiş. Diplerden, ormanın milyar yıllık yaşamından ona doğru ağın güçle dirilmiş. Kendini söğüdün karnından kazıyarak çıkarmış. Ortalığı saran çirkin kırmızılığa inat pembe pembe kanayarak doğurmuş kendini.

Bedenini saran, üzerinde A.Ş.K yazan ölü deriyi soyunmuş. Soyunduğu kabuğu, işaretleri incelemiş. Deriyi ulakların taşıdığı fermanlar gibi rulo yapmış, onu yürüyeceği uzun yolda yanında taşıyacaktı. Ormanın bitiminde başlayan ülkeye gidecekti. K'nın ulandığı kırmızılığın kaynağına. Dilinde umut dolu bir ezgi,

“Ağlama salkım söğüt,
Ağlama,
Kara suyun aynasında el bağlama!
Ağlama!”
Ateş böcekleri bir yanmış bir sönmüş.

TUBA DERE

Sisli Bir Orman Yürüyüşü

Bu insanlarla aynı şehirde mi yaşıyorum, neden onları hiç görmedim sokaklarda? Rengârenk şapkalar, takım elbiseler, özel dikim ceketler, ipek mendil ve kravatlar, kısıcık etekler, ince zarif bacaklar, tül çoraplar, kalem topuklar arasından kalın tabanlı, palyaço burunlu botlarımla ağır ağır yürüyorum. Kıyamet gibi kalabalık. İçecek ve kuru pasta ikram ediyorlar stantlarda, bir iki alıcı yakalarız umuduyla sohbet açmaya çalışıyorlar. Yaratıcı fikirler, çok emek verilmiş eserler, göz şenliği kompozisyonlar, heykeller, tablolar arasında onlar kadar renkli insanlar dolaşüyor. Panayır yeri gibi. Çok eser var ama ondan da çok sanatçı.

Odunsu bir parfüm kokusu çalınıyor burnuma, mis. Etrafa bakıyorum. Kaynağı tespit etsem peşine düşeceğim. Karpuz kollu, kabarık etekli, sapsarı elbiseli siyahi kadını bulmak hiç de zor olmuyor. Oldukça gösterişli, tüylü bir şapka taşıyor başında. Koluna parlak, top gibi bir çanta takmış. Heybetli cüssesi, peşine düşmeyi bırak, insanda kenara çekilme duygusu uyandırıyor. Yanındaki melez kadının üzerinde tatlı, narçiçeği şifon bir gömlek var. O da şık hatta daha zarif ama ayağındaki eski pabuçlar onu ele veriyor, davranışlarındaki ihtimamdan sarı elbiseli hanımefendinin hizmetçisi olduğu anlaşılıyor. Seyirlik hâlleri kimsenin gözünden kaçmıyor, ilgi odağı olmaktan hoşnut, âdeta podyumda gibi yürüyorlar.

Sergideki yüzlerce resmin arasında gidip gelip o tablonun önünde duruyorum. Beni çeken ne, bilmiyorum ama içimde ince bir tele dokunuyor. Onu alıp eve götürmek, sabah akşam bakıp hayaller kurmak istiyorum. Aklıma kredi kartımın faturası ve ödenmesi gereken borçlarım gelmese galericiyle pazarlığa tutuşacağım. Adam tabloya tutulduğumun farkında, “Sanatçımızı arayıp tekrar fiyat soralım.” diyor. Zor kurtuluyorum elinden. Bu arada ressamı sosyal medyadan takibe almayı da ihmal etmiyorum.

Tablonun yanından uzaklaşsam bile o siyah tekenin sisler içindeki dimdik duruşu aklımdan gitmiyor. Tekinsiz bir ormanda, kaybolmuş gibi yapayalnız. Bunu çalışırken ressam ne düşündü, neler hissetti acaba? Resmin ortasındaki küçük siluete fırçasından nasıl da hüzün damlatmayı başarmış. O, teke değil de Satir mi yoksa? Üzerindeki tüylü siyah elbise hem insan hem hayvan olduğunu düşündürüyor. Tabloyu sürekli evimin duvarında görsem içimdeki ürperti geçer mi, bir müddet sonra kanıksar mıyım? Sanmam. Çünkü bir derinliği var, insanda içine girip kaybolma isteği uyandırıyor. Belki sisli ormanın, belki yerddeki kızıl sonbahar yapraklarının cazibesi bu... Tekenin yakışıklı yüzünü, yılankavi boynuzlarını, yakından bakınca irkiltici gözlerini saymıyorum. İyi ki galericiden izin alıp bir iki fotoğraf çekmişim, ara sıra açıp bakarım.

Çay ve sigara molası vermek üzere oturduğum lakin oturup kaldığım fuar kafesinde ressamın profiline şöyle bir göz gezdiriyorum. Eserlerini paylaşmamış, sadece bir otoportre çalışması var. Sancılı biri olduğu yüzünden belli.

Sergide çektiğim fotoğraflara bakarken buluyor beni. "Hocam!" diyor kendi gibi narin sesiyle. Görür görmez tanıyor, küçük bir çılgılık atıyorum. Kucaklaşıyoruz. Kısacık saçlarına, göz kenarındaki kırışıklara rağmen hiç değişmemiş. Ham keten elbisesinin içinde hâlâ su perisi gibi. Yıllardır beni aramadığı için mahcup. Hâlbuki Mısır'a gitmeden evvel, son görüşmemizde, irtibatı kesmeyeceklerine dair söz vermişlerdi. Konser çıkışıydı, birlikte bir kahve içip fotoğraf çekilmiştik. Anna, Yosef'in göğsüne yaslamıştı başını. Onun eliyse kızın beline kadar uzanan sarı saçlarıyla oynuyordu. Çok âşıktılar, gözlerinden okunuyordu. Anna'nın solist olduğu bir konserde tanışmışlar. Başarılı bir müzisyendi Yosef, etnik çalgılar ve antik dönem müziğiyle ilgileniyor; kithara çalıyor ve ney üflüyordu. O akşam konserde nefis bir geçki yapmıştı. Neyi flüt gibi dik tutarak üfleşi, sahnede gözlerini kapatıp trans hâlinde salınışı dün gibi hatırimda.

Onu Türkiye'de hem de burada gördüğüm için şaşırdığımı söylüyorum. "Döndük" diyor, "Veroni'nin eğitimi için geldik, iki yıl oldu." Türkçesi hâlâ biraz kırık fakat daha rahat cümle kurabiliyor, Türkiye'den hiç gitmemiş sanki. "Veroni, güzel sanatlar'da, heykel okuyor."

"Yaa bir kızınız oldu ve o kadar büyüdü demek."

Duymamış gibi devam ediyor. "Çalışmaları kapının karşısındaki küçük stantta. Fuara bir arkadaşıyla birlikte katıldılar. Demir konstrüksiyon ve ahşap üzerinde seramik, el ve baş figürleri."

"Aaa" diyorum, "Harika." Heyecanla açıp telefonumdan fotoğrafları gösteriyorum. "Bak, ben de onları çok beğenip resimlerini çekmişim."

“Bir sigara içeyim sonra Veronika’nın yanına gidelim, tanıştırayım sizi. Çok mutlu olur.” diyor. İtiraz etmiyorum. Dumanı iri bir nefesle ciğerlerine dolduruyor. Sağ bileğindeki yara izi o vakit çekiyor dikkatimi. Derin bir yara, kapanmış ama izi kalmış.

Herkesi dışarı dökten döner kapı bizi ağır hareketlerle içeri buyur ediyor. Kalabalık biraz azalmış. Heykellerin yanında Veroni’yi bulamıyoruz. “Bir arkadaşı geldi, çıktılar.” diyor stanttaki çocuk. Anna üzülüyor. Bu defa daha ayrıntılı inceliyor el ve baş figürlerini. Bütün figürler kadın, hepsinin gözleri kapalı, bir ikisinin göz çukuru boş. Eller sanki bir bedeni kucaklar gibi birbirine bakıyor. Ortalarında boşluk.

Aklım tekeli tabloda. Son bir kez baksam... Bir iki stant ötede galericiyi görüyorum, biraz evvel rastladığım sarı elbiseli, siyahi kadını yakalamış. Ya benim tabloyu ona satarsa... İçim cız ediyor.

Tutuk cümleler gidip geliyor Anna’yla aramızda. Yosef’i soramıyorum, o da bahsetmiyor. Belli ki bir terslik olmuş. Bal rengi gözlerinde ilk gençlik yıllarının ışığı sönmüş. Yüzüne tedirgin bir hüznün oturmuş. Kafamda kabaca bir hesap yapıyorum, kırklı yaşlara gelmiş olmalı. Eskiden taptazeydi gülüşü.

Veronika’yı arıyor, aralarında Rusça konuşuyorlar. Yüzündeki çizgiler iyice geriliyor, telefonu yanağıyla omzu arasına sıkıştırıp çantasını açarken sol bileğindeki yara izini de görüyorum. Yapraklarım o an dökülüyor. Kalbime tekenin etrafındaki sis gibi gri bir bulut çöküyor.

Anna hem konuşuyor hem de çantasında bir şeyler arıyor, ses tonu ne konuştuklarını ele vermeyecek kadar donuk. Telefonuma gidiyor elim. Sosyal medya hesaplarımı tıklıyorum sırayla. Aşağı doğru bir iki sayfa kaydırıyorum. Sıkıntıyı gidermiyor. Kapatmak üzereyken önerilen hesaplardan biri ilgimi çekiyor. O da ne, ressama ait bir başka hesap mı bu? Nefesimi tutuyorum. Tekeli tablo ve benzerlerini görünce ellerim titriyor. Anlaşılan o ki eser tek değil, bir serinin parçası. Ressam siyah tekelerle bir dizi tablo yapmış. Hikâyesi olmalı. Tekeler karlı ormanda yürüyor. Yine sisli, yemyeşil göl kenarında birkaç teke. Gözlerim etrafta nemfler ve sirenler arıyor. Çeşme başında, mağara kuytusunda, kuru bir ağacın altında başka başka tekeler. Hikâyeyi öğrenmek istiyor muyum gerçekten? Tablonun üzerimde bıraktığı o gizemli hüznü eve taşımak istiyor muyum? Dayanamam, diyorum. Herkes hikâyesinde kalsın.

İzin isteyip kalkmaya niyetleniyorum. Anna bir kartvizit uzatıyor. Üzerinde Kiril alfabesiyle bir şeyler yazıyor. Mavi bir kalemle telefon numarasını daire içirisine almış. “Mutlaka görüşelim hocam.” diyor. “Size anlatmak istediklerim var.”

EMRAH KANLIKAMA
AdAM AsMACA

Cehennemın Dibi/1999/ Nakkaş Nasuyri

Kaligrafik harflerle kitabın sağ üst köşesine gelişigüzel konurmuş bu italik yazıya bir süre dikkatlice baktı. Aradığını mı bulmuştu bulduğunu mu aramıştı bilemedi. İnsanlarla kitaplar arasındaki nedensiz bağa inanırdı. Sahafta kimi kitaplar sahibini seçerdi.

Kapağını açtı.

Sarısı samandan safrana kaçmış, lifleri küf ve nemden iplik iplik kabarmış yaprağın hışirtısı dükkânın otantik rafları arasındaki boşluğu doldurdu. Hayat ağacına asılı bir çöp adam figürü ikinci sahifenin hemen altındaki boşlukta mütemadiyen sallanıyordu. Ayakları sayfayı ortaltayan *Kör Baykuş*'un üzerine çadır gibi gerilmiş, kolları ayaklarına simetri oluşturacak şekilde iki yanına cansız serilmişti. Müellifi işaret eden “Sadık Hidayet” yazısı işte tam da bu iki yana açılmış kollar arasından sonsuz bir boşluğa düşmek üzereydi.

Genç kız çöp adamın boynundaki ilmeği kendi boynunda hisseder gibi oluncada durdu, soluğu kesildi. Daraldı. İlmeği gevşetmek istercesine boğazlı kazağının yakasını iki eliyle ileriye doğru südürüp bıraktı. Hayat ağacının mitolojide yaşamı simgelediğini bir yerlerden hatırlıyordu. Kökleri yeryüzünün derinliklerine inen bu ağacın gövdesinin göğü aşır cennete uzandığına inanılıyordu. Kadim kültürlerde fizik-metafizik irtibatını kurabilme adına bir simge arayışı. Bilinenden bilinmeyene yolculuk... Kavramlarla figürler arasında bağ kurma çabası bir işe yaramayınca figürü şairin kucağına bıraktı, kavram onu “tüm sürgünlerin süreği”ne iten cennetteki yasak ağacı.

Parmaklarını eşsiz bir sanat eserinin üzerinde dolaştırıyormuş gibi hayat ağacının üzerinde gezdirdi. Darağacını yaşamın kaynağına kuran bu çizgilerin sahibini tanımak istedi. Beynine üşüşen sorular zihnini bulandırdı. Bedenini fizik âlemde bırakan ruh metafizik âleme bu ağacın refakatinde mi ulaşıyordu? Cehennemin dibi burası mıydı?

Nakkaş Nasuyri kimdi?

Kitabın bir zamanlar yabancı bir el tarafından sarmalandığı düşüncesi onu ziyadesiyle heyecanlandırdı. Loş ışıktan kısılan gözleri yerden tavana kadar uzanan raflara, incecik sırtı dükkânın ortasında yabancı mantarlar misali türemiş kitap kulelerine dönüktü. Tuhaf bir histeri boğazını kuruttu. Obsesif anksiyete. Eylemin edime dönüşmeden önceki kararsızlık hâli. Kitap kulelerinin kamufle için yeterli uzunlukta olduğuna kanaat getirdi. İçeriye şöyle bir kolaçan ettikten sonra harekete geçti. Kimsecikler yoktu. Sahaf'ın bu açıdan onu görebilmesi ise imkânsızdı. Üstelik zavallı ihtiyarcığın gömüldüğü masasında şu an meşgalesiyle başka âlemlere kapı araladığından da adı gibi emindi. Yine de ellerinin titremesine, soğuk terler dökmesine mani olamadı. Suç arifesindeki suçlu psikolojisi... Özü itibarı ile iyiydi insan ve zihni kötü bir şeyler tasarladığında içindeki tanrısal ses ona uyarılarda bulunuyordu. Çalmakla ödün(çalmak) arasında fark olduğuna kendini ikna edinceye kadar sürerdi bu çaba. Kandırıldığının içindeki tanrı olmadığını biliyordu, kendini kandırıyordu fakat bu her nasılsa işe yarıyor, onu sakinleştiriyordu. İnsan bir yanlışa yeterince inanırsa vicdanının sesini kısıbiliyordu. Kesemiyordu ama kısabiliyordu. Bu sırada kapağı deforme olmuş bir *İçimizdeki Şeytan* ilişti gözüne, Macide'yi hatırlayınca Ömer'den bir kez daha nefret etti. Derhâl kitabın kapağını ters çevirdi, Sabahattin Ali ile göz göze gelmekten kaçındı. Kendi şeytanını daha sevimli buldu.

İkinci el hayatının bir parçası da fakülteyle kızlar yurdu arasındaki yürüyüş yoluna tesadüf eden işte bu merdiven altı sahaftı. Haftada bir uğrar, ödün(çaldığı) kitabını ihtiyar sahafa çaktırmadan ait olduğu rafa bırakır ve yeni arayışlar içerisine girerdi. Sıradan bir *bibliomaniac* olmadığını biliyordu. Yaptığının istifçilikle bir ilgisi yoktu. Hırsız değildi. Arsız değildi. Çalmıyordu. Satmıyordu. Ödün(çalıyordu). Aldığını aldığı gibi, aldığı yere bırakıyordu. Yakalanırsa neler olacağını kestiremiyordu. Bunu tecrübe etmenin nasılsa bir yolu yoktu, en iyisi bu hususta mesleki yeterliliğindeki maharetini sınamaktı. Hukuk fakültesi son sınıf öğrencisinin yasalarla vicdanı arasında sıkıştığında tercihini kandırılmış vicdanından yana kullanmasında yadırganır bir taraf olamazdı. Yasalarda ödün(-çalmanın) suç teşkil edip etmediğini düşündü. Değildi. Etik olmayabilirdi belki